

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 10. évfolyam számára

2018-2019. TANÉV

MEGYEI FORDULÓ

2019. február 7. 14.00 – 16.00

***Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!
Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!***

A versenyző kódszáma:

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban találhatóak!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

A javítótanár aláírása:

1. feladat

Rendezze időrendi sorrendbe! *Írja a megfelelő sorszámot az esemény elé!* 1 pont

- ___ Constantinus császár rendeletében biztosította a keresztények szabad vallásgyakorlatát.
___ Martell Károly Poitiersnél győzelmet aratott az arabok felett. ___ Traianus meghódította Daciát.
___ Odoaker lemondatta Romulus Augustulust. ___ Justinianus elkészítette a Corpus Juris Civilist.

2. feladat 6 pont

a)-d) **Karikázza be** annak a négy helyszínnek a nevét, ahová Hadrianus ellátogatott!

Athén, Olümposz, Spárta, Lambaesis, Babilon, Palmüra, Alexandria, Tibur (Tivoli), Savaria

e) **Mi** volt a mai szelfi ókori megfelelője? _____

f) **Nevezzen meg** egy északi provinciát, ahol Hadrianus a limes mentén falakat is építtetett! _____

3. feladat Mi a közös bennük? 6 pont

a) Borostyánút, Selyemút, Tömjénút _____

b) Dobó István, Losonczy István, Szondi György _____

c) kádi, defterdár, mufti _____

d) kilenced bevezetése, "egy és ugyanazon nemesi szabadság elve", háramlási jog _____

e) szász patríciusok, székely lófők, magyar előkelők _____

f) Sárvár, Sárospatak, Debrecen _____

4. feladat Melyik a kakukktójás? **Miért?** 8 pont

a)-b) Kopernikusz, Galileo Galilei, Vasco da Gama _____

c)-d) vármegye, szandzsák, vilajet _____

e)-f) Méliusz Juhász Péter, Dávid Ferenc, Károli Gáspár _____

g)-h) Álmosd, Hajdúnánás, Hajdúszoboszló _____

5. feladat Válaszoljon a kérdésekre az alábbi szöveg és ismeretei alapján! 5 pont

„Magyarország királyának pénze jövedelméből évente hatvanezer márkája van. Ugyancsak neki a vámok, a révek, a piacok vagy vásárok után, melyek mind az övéi, harmincezer márkája van. Ugyancsak neki a király Erdélyben élő idegen telepeseitől tizenötezer márkája van. Ugyancsak a király az őt megillető kétharmad rész címén hetvenkét ispánjától évi jövedelemként huszonötezer márkát élvez. Ugyancsak neki Szlavónia hercegétől évente tízezer márkája van. A hetvenkét ispán mindegyike évente egy alkalommal ellátja Magyarország királyát, és mielőtt felkelne az asztaltól, legkevesebb száz marka ajándékot ad... mindezek mellett a föld népe teljesen ellátja élelemmel a királyt.”
(Az ország jövedelmének kimutatása -1190-es évek)

a) **Milyen** változás következik be III. Béla intézkedéseit követően a királyi jövedelmekben? _____

b)-e) **Honnan** származott a király jövedelme? **Sorolja fel!** _____

6. feladat Válaszoljon röviden a magyar határvédelemmel kapcsolatos feladatokra!

8 pont

a) **Mi** volt a gyeű szó eredeti jelentése? _____

b)-c) **Írjon** a magyar gyeűre jellemző két tény! _____

d)-e) **Nevezze meg** a gyeűk védőit! _____

f)-g) **Ki** volt a határőrök védőszentje? **Miért?** _____

h) Luxemburgi Zsigmond délen védelmi rendszert épített ki.

Rajzolja be a mellékelt térképre az első végvári vonalat!

7. feladat

6 pont

a)-b) **Húzza alá** a megadott elemek közül azt a kettőt, amely a keresztény vallásra jellemző! (1 pont)

Ramadan havi böjt, keresztelkedés, kötelező alamiznaosztás a szegényeknek, úrvacsora vétele, lélekvádorlás tana

c)-d) **Húzza alá** a megadott elemek közül azt a kettőt, amely a gótikus stílusra jellemző! (1 pont)

antik oszlopok, rózsablak, az épületek vízszintes tagolása, lőrészerű ablakok, támpillérek, tömör ablakok

e)-g) **Húzza alá** a megadott elemek közül azt a hármát, amely a humanista világnézetre jellemző! (1,5 pont)

a sakk ismerete,

a gyengék és a nők védelme,

a sokoldalú emberi egyéniség kibontakozása,

a férfias helytállás,

az antikvitás ember-és művészeteszményének felelevenítése,

fontosnak tartották az egyén szabadságát, a szabad vizsgálódást és a kritikai szemléletet

h)-j) **Húzza alá** a megadott elemek közül azt a hármát, amely jellemzően magyar kiviteli cikk a

XVI-XVII. században! (1,5 pont)

ékszer, bors, kukorica, szarvasmarha, kurkuma, sáfrány, bor, vasérc, bauxit, réz, sózott hal

8. feladat Oldja meg a feladatokat!

19 pont

a)-c) **Melyik** várat ábrázolja a kép? **Írja** az ábrázolás mellé!

a) _____

b) _____

c) _____

d) **Kinek** (népnév/ország) a zálogbirtokában volt a b) feladatrészhöz tartozó vár? _____

e) **Ki** volt ennek a várnak (b képen ábrázolt vár) a kapitánya? _____

f) **Ki** volt a várat (b képen ábrázolt vár) ostromló török hadvezér? _____

g-h) **Melyik** várhoz és **miért** kapcsolódik Bornemisza Gergely elfogatása és kivégzése? _____

i)-j) **Melyik** vár ostromát ábrázolja a mellékelt kép? **Mikor** volt az ostrom? _____

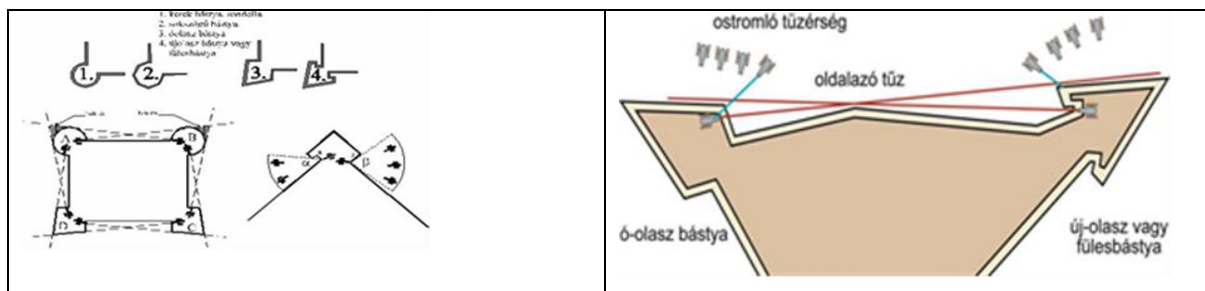
k)-l) **Húzza át** azt a négy nevet, amelyek nem kapcsolódnak az i)-j) feladathoz (Nem vettek részt ennek a várnak az ostromában)! *Helyes megoldásonként 0,5 pont.*

- I. Rákóczi Ferenc, Thököly Imre, Bethlen Gábor, Savoyai Jenő, Miksa Emanuel, Nagy Lajos,
Lotharingiai Károly, Abdurrahman, Köprülü Ahmed, Sobieski János

m)-p) **Írja be** a mellékelt térkép megfelelő helyére a feladatokban szereplő 4 történelmi helyszín nevét!

q) **Fogalmazza meg** röviden az ábrák segítségével a várépítésnél bevezetett újítás lényegét!

r) **Melyik** városban áll a szobor („Köszűz”)?

s) **Mit** jelent a szobor talapzatára írt latin mondat? „Nec arte, nec marte”?

9. feladat

Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás utáni oszlopba!

5 pont

Állítás	Igaz	Hamis
a) Hadrianus azért látogatott el a Luxor közelében található Memnón-kolosszusokhoz, hogy tanúja legyen, amint az egyik szobor az első napsugarak hatására „énekelni” kezd.		
b) IV. Károly cseh uralkodó Krakkóban egyetemet alapított.		
c) A levantei kereskedelemben Velence, Genova, Róma nagy jelentőségre tett szert.		
d) A XV. század végére Szerbia, Havasalföld, Németalföld, Bosznia török hűbéressé vált.		
e) A mezővárosok földesúri joghatóság alatt álltak, de egy összegben adóztak.		

10. feladat

7 pont

Válassza ki a felsorolásból és **írja** az idézetek, meghatározások után az egyes szövegekhez kapcsolódó fogalmakat!

levantei kereskedelem, kapuadó, monopólium, türbe, legelőváltó gazdálkodás, perszónalunió, nomád életmód, kétnyomásos gazdálkodás, céh, Partium, Hanza kereskedelem, bekerítés, klasszikus rabszolgaság, manufaktúra, fejedelemség

a) „Sátraik vannak, és együtt vonulnak a sarjadó fűvel és a zöld vegetációval.” (*Ibn Ruszta és Gardízi*)

b) Török sírkápolna; mohamedán uralkodók, jeles emberek sírja fölé emelt, rendszerint nyolcszögű lapos kupolával fedett épület.

c) „Nemrégiben egy bizonyos John Pomer [...], mihelyt birtokba jutott, erőszakkal elvette azokat a legelőket, amelyeket használtak.”

d) Évenkénti 3 garas, majd 18 dénár (1/5 aranyforint) fizetése a királynak. Azoknak a jobbágnak kellett fizetnie, akik portájának a kapuján egy szénával megrakott szekér közlekedhetett, függetlenül a jobbágygazdaság nagyságától, a portán élő családok számától.

e) Bémunkások munkamegosztással végzett munkájának helyszíne.

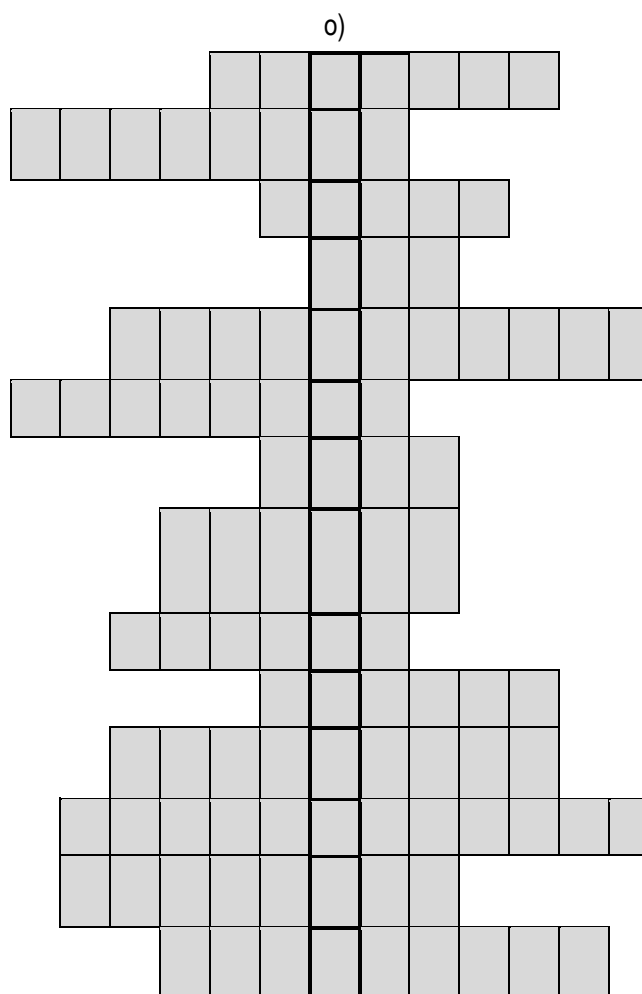
f) Két vagy több független állam közös uralkodó általi irányítása.

g) Azon kelet-magyarországi történelmi vármegyék, az úgynevezett „Részek”, melyek a 16-17. században, Magyarország három részre szakadása után az erdélyi fejedelem uralma alá kerültek.

11. feladat**18 pont**

Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

- a) A 3 nemzet uniója itt születik meg (1437).
- b) 1396-ban Luxemburgi Zsigmond itt veszít csatát I. Bajazid hadaival szemben.
- c) Bocskai István által letelepített népcsoport.
- d) Az azonos szakmát űzők érdekvédelmi szervezete a középkorban.
- e) III. Béla által az oklevelek kiadására létrehozott hivatal.
- f) Radikális huszita irányzat.
- g) 1241-ben a magyarok itt szenvedtek vereséget a tatároktól.
- h) Újlatin nyelven beszélnek ezekben a (z) városokban (pl. Trau, Zára) I. László és Könyves Kálmán is támadta ezt a területet.
- i) Timur Lenk 1402-ben itt arat győzelmet.
- j) Nagy Lajos leánya, Lengyelország királynője.
- k) Bocskai István 1595-ben itt győzte le a török sereget (a Dunán való átkelés közben).
- l) A Szigeti veszedelem, a Tábori kis tracta szerzője.
- m) Uralkodó család. Magyarországon a XVI. században kezdődik hatalmuk.
- n) Hunyadi János tisztsége az uralkodó kiskorúsága idején.

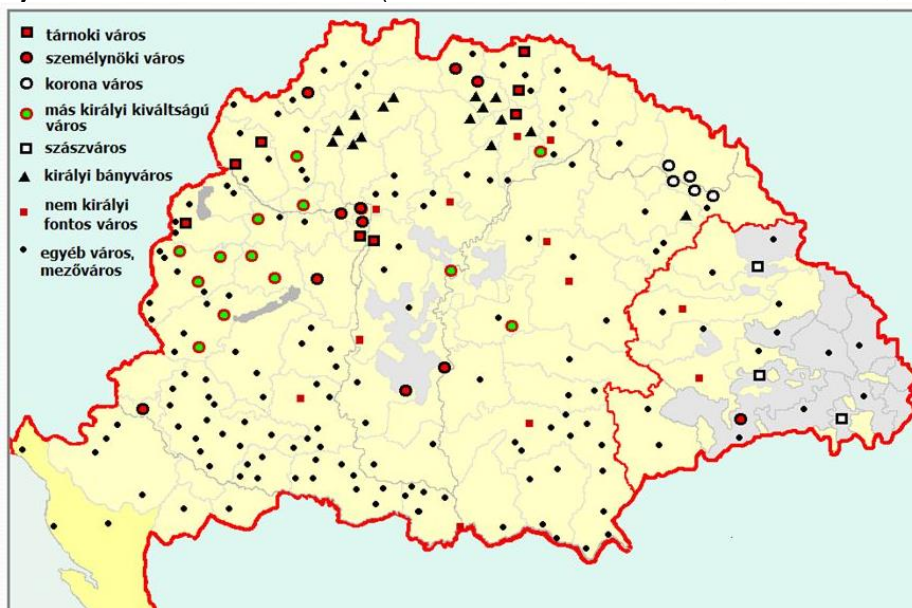
p)-r) **Magyarázza meg** a függőleges oszlopban található történelmi fogalmat!

12. feladat (Rövid esszé írása maximum 18 sorban.)

11 pont

Mutassa be Luxemburgi Zsigmond várospolitikáját! **Térjen ki** Zsigmond 1405. évi dekrétumára és a várostípusokra is!

„Zsigmond király 1406 körül Visegrádról végleg Budára költöztette udvarát az országos bíróságokkal együtt, az 1410-es évek végén pedig a Várhegy déli részén nagyszabású palotaépítkezésbe kezdett. [...] Itt futott össze az ország minden jelentős kereskedelmi útvonala.” (Csukovits Enikő: *Liliom és holló*, Helikon Kiadó, 1997. 43. p.)

(<https://slideplayer.hu/slide/2622666/> 2019. január 27.)

„Önálló csoportot alakítottak ki Zsigmond uralkodása alatt a Garam völgyében fekvő bányavárosok (Körmöc-, Új-, Baka-, Beszterce-, Libet- és Bélabánya, s ugyancsak önállóan szerveződött a bányavárosok másik, szintén héttagú csoportja (Gölnic-, Szomolnok-, Ruda- és Telkibánya, valamint Jászó, Rozsnyó és Igló.”

Bertényi Iván: Szent István és öröksége. Vince Kiadó, Bp.2000. 148. p.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....